

Hardsyssel Historisk Samfund udsender med jævne mellemrum et elektronisk nyhedsbrev til vores medlemmer med stort og småt om arrangementer, hvad bestyrelsen har gang i, og hvad du som medlem kan forvente og glæde dig til.

Der har været stor tilslutning til foreningens arrangementer i 2019.

Glædelig jul og godt nytår

Kære medlemmer

2019 har været et godt og aktivt år i vores forening, Hardsyssel Historisk Samfund.

Der har været stor tilslutning af medlemmer til vores tre faste, årlige arrangementer - årsmødet, der i år blev holdt på Hotel Lidenlund i Lemvig, sommermødet, der havde Hellig Kors Kloster ved Dejbjerg som ramme, og Historiens Dag, som multihuset »Hjertet« i Ikast lagde lokaler til. Mellem 70 og 90 mennesker deltog i hvert af de tre arrangementer. Det er meget tilfredsstillende med så stor opbakning.

Vi kan også glæde os over, at et af vores forholdsvis nye initiativer, gratisavisen Hardsyssels Tidende, har stor succes. Avisen, der nu er udkommet i tre udgaver, trykkes i 2.000 eksemplarer, og de er alle på det nærmeste revet væk på de steder og i de sammenhænge, hvor den distribueres.

Vi forsøger hele tiden at tage nye initiativer, der kan være med til at styrke interessen for og samarbejdet om den midt- og vestjyske kulturarv og historie, og samtidig være up to date med de ønsker og behov, der efterspørges i dag. Et af eksemplerne er, at man nu på foreningens hjemmeside www.hardsyssel.org med ganske få klik på computeren kan læse alle foreningens årbøger i 100 år fra 1907 til 2008.

Jeg er i gang med mit sidste år som formand for Hardsyssel Historisk Samfund. Med virkning fra den 1. december er jeg ansat som museumschef ved Museum Salling. Selv om jeg bliver boende i Lem ved Ringkøbing, vil mit nye job kræve så meget arbejde og opmærksomhed, at jeg ikke længere føler, at der er tid og kræfter til at varetage formandsposten i Hardsyssel Historisk Samfund. Derfor tager jeg ikke mod genvalg til bestyrelsen ved foreningens årsmøde i marts 2020.

*Hardsyssel Historisk Samfunds formand,
Per Lunde Lauridsen.*

Jeg har været utroligt glad for at være med i ledelsen af foreningen siden 2012, heraf de seneste 6 år som formand. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke mine kolleger i bestyrelsen og folk i tilknyttede opgaver for et godt samarbejde. Og tak til foreningens medlemmer for stor opbakning gennem årene.

Hermed vil jeg på bestyrelsens vegne gerne ønske alle medlemmer en glædelig jul og et godt nytår.

Med venlig hilsen

Per Lunde Lauridsen

formand

»Hjertet« i Ikast klædte Historiens Dag godt på

For en del år siden markedsførte Ikast sig som »byen, der klæ'r Danmark«. Det var dengang, da der var rigtig mange tøjproducerende virksomheder i byen. Sådan er det ikke længere, men Ikast promoverer sig nu på så mange andre kvaliteter.

Og for nu at blive i slogansproget, så klædte Ikast Historiens Dag i Hardsyssel Historisk Samfund lørdag den 26. oktober særdeles godt på. Dels fordi byens nye, flotte multihus »Hjertet« var ramme om arrangementet, der med godt 70 deltagere fra nær og fjern havde en flot tilslutning. Dels fordi også en stor del af indholdet i dagens program var designet med Ikast som det naturlige og klædelige omdrejningspunkt.

Ikast som en humlebi

Tidligere gymnasielærer Erik Hansen, der er formand for Ikast lokalhistoriske forening, gav deltagerne i Historiens Dag et spændende indblik i Ikast Bys historie. F.eks.:

- Om jernbanens store betydning for udviklingen, da der i 1877 kom skinner til byen.
- Om de to bydele Ikast Kirkeby og Ikast Stationsby - og dermed også to religiøse hovedholdninger - der voksede sammen omkring 1920.
- Om udviklingen i tekstilindustrien, der startede i 1920-erne og 1930-erne og tog rigtig fart i 1960-erne og 1970-erne, hvor der var over 200 tøjproducerende virksomheder i Ikast og belæg for at kalde Ikast, »byen, der klæ'r Danmark«. I 1980-erne begyndte selve tøjproduktionen at flytte til udlandet, men tekstil har stadig en stor betydning i byen i form af store designfirmaer.
- Om Ikast som ramme om virksomheder inden for trævareindustrien. Mange møbelfabrikker tog over, da tekstilindustrien blev udfaset.

Historiens Dag samlede 70 mennesker i »Hjertet«.

Formanden for Ikast lokalhistoriske forening, Erik Hansen, fortalte spændende om Ikast Bys historie.

Fem af de otte forfattere til artikler i Hardsyssels Årbog 2019 deltog i Historiens Dag, hvor årbogen blev præsenteret. Her ses de fem i multi-huset »Hjertet«. Fra venstre: Frode Peitersen, Mogens Kragssig Jensen, Franz Jensen, Christian Ringskou og Lars Nikolajsen.

Medlemmer af Hardsyssel Historisk Samfund havde mulighed for at få den nye årbog 2019 med sig hjem fra Historiens Dag i Ikast. Det benyttede bl.a. Roselil og Søren Søndergaard fra Bølling sig af.

- Om Ikast som en fantastisk sports by, der i dag er kendt viden om inden for adskillige sportsgrene.
- Nogle har sammenlignet Ikast med en humlebi. Fra naturens side kan humlebien egentlig ikke flyve, men den gør det alligevel, konkluderede Erik Hansen bl.a. i sin både spændende og muntre fortælling om Ikast Bys historie og udvikling.

Grønlændere i Ikast og Nøvling Kirke i 100 år

Der er skabt tradition for, at Historiens Dag er dagen, hvor årets udgave af Hardsyssels Årbog præsenteres, og det gjorde årbogens redaktør, Gudrun Gormsen. Otte forfattere har bidraget med artikler i 2019-årbogen. To af dem uddybede under arrangementet i Ikast deres historier. Det var tidligere chefkonsulent Lars Nikolajsen, der i årbogen har skrevet om Ikast Handelskostskole og Ikast Handelskole, og tidligere lærer Franz Jensen, der i årbogen har en artikel om Nøvling Kirke i 100 år:

Lars Nikolajsen, der blev ansat på skolen i 1978, fortalte om Ikast Handelsskoles udvikling fra oprettelsen som handelsskole for grønlandske elever til fusionen med Herning Tekniske Skole og Herning Handelsskole i 2004.

Lars Nikolajsen berettede levende om dagligdagen med de grønlandske kostskolelever, der skulle tage en uddannelse i en ny verden langt borte fra deres hjem. Efter 1989 skulle der ikke længere undervises grønlandere i Ikast. Skolehjemmet blev nedlagt, og skolen skiftede navn til Ikast Handelsskole.

Søndag den 16. marts 2019 var der stor fest i Nøvling. Om den begivenhed og alt det, der gik forud, beretter *Franz Jensen* i sin artikel »Nøvling Kirke i 100 år«. Han uddybede det i sit indlæg ved Historiens Dag. Den gamle kirke blev alt for trang, og en gårdejer skænkede jorden til en ny kirke. Franz Jensens artikel i årbogen giver et godt indblik i en af de mange nye kirker, der skød op i Ringkøbing Amt i årene omkring 1900.

Private omdelere og postvæsenet

Historiens Dag blev afsluttet med, at medlemmer af Historisk Samfund kunne få et eksemplar af bogen med sig hjem. Efterfølgende har alle øvrige medlemmer fået et eksemplar af årbogen i deres postkasser – enten via et korps af private omdelere med tilknytning til Historisk Samfund eller via Postvæsenet.

Ca. 400 af Hardsyssel Historisk Samfunds ca. 650 medlemmer har fået årbogen via privat omdeling. Det sparer mange udgifter for foreningen.

Redaktør af Hardsyssels Årbog, Gudrun Gormsen, præsenterede ved Historiens Dag artiklerne i 2019-udgaven af årbogen. Her ses hun med årbogen, der i lyset af foreningens nye design har fået en lidt anderledes profil i det ydre.

Lokalhistoriske arkiver og foreninger har mulighed for at præsentere sig selv ved Historiens Dag. Denne mulighed benyttede bl.a. Arbejderhistorisk Samling Ringkøbing Amt (ASRA) sig af ved arrangementet i multihuset »Hjertet« i Ikast. På billedet to repræsentanter fra ASRA, Leo Skaaning (tv) og Jens Erik Sørensen.

Bent E. Hansen, Bording, var den praktiske tovholder på Hardsyssel Historisk Samfunds arrangement i »Hjertet«, men han udstillede også historiske materialer fra de lokalhistoriske arkiver i Bording, som han er formand for, og Engesvang.

Nu kan du læse 100 årbøger på Historisk Samfunds hjemmeside

»Skytten på Rydhave blev skambidt af en Ulv, han havde skudt til Skade. Han var besvimet af Blodtab og Udmattelse, og da han kom til sig selv, laa han ved Siden af den døde Ulv. Han havde store Huller i Arme og Ben, og hans Klæder var revne i Pjalter. Han krøb tilbage til Gaarden og fik efter lang tid Saarene lægt; men han duede aldrig siden, og faa Aar efter døde han«.

Nej, ovenstående dramatiske hændelse er ikke fra ulvens tilstedeværelse i Vestjylland i de senere år og i 2019. Fortællingen er fra omkring 1810 og kan læses i det første nummer af Hardsyssels Årbog, der udkom i 1907. En af artiklerne handlede om - som der står i overskriften - »Meddelelser om Ulves Forekomst i Jylland, særlig i Ringkøbing Amt«. Forfatteren til artiklen var P. Storgaard Pedersen, der var lærer i Hee.

Digitalt via hjemmesiden

Hvis du vil læse den spændende historie om ulven i Ringkøbing Amt i årbogen fra 1907, så kan du gøre det ved hjælp af ganske få klik på din computer. På Hardsyssel Historisk Samfunds hjemmeside www.hardsyssel.org kan du nu søge i og læse samtlige numre af årbogen fra 1907 til 2008.

- Slægtsforskerens Bibliotek, der er en del af foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data, har scannet alle bøger ind til PDF-filer. På vores hjemmeside under menuen »Årbogen« kan man bladere igennem alle årgange, men der er også et søgefelt, hvor man via et ord eller en sætning kan søge på både forfattere til og titler på årbøgerne. Nogle enkelte af vores medlemmer har alle årbøger stående i papir derhjemme, men nu er der altså mulighed for at læse de samme bøger digitalt via vores hjemmeside, siger medlem af Hardsyssel Historisk Samfunds bestyrelse, Jens Erik Villadsen, der har ansvaret for foreningens hjemmeside.

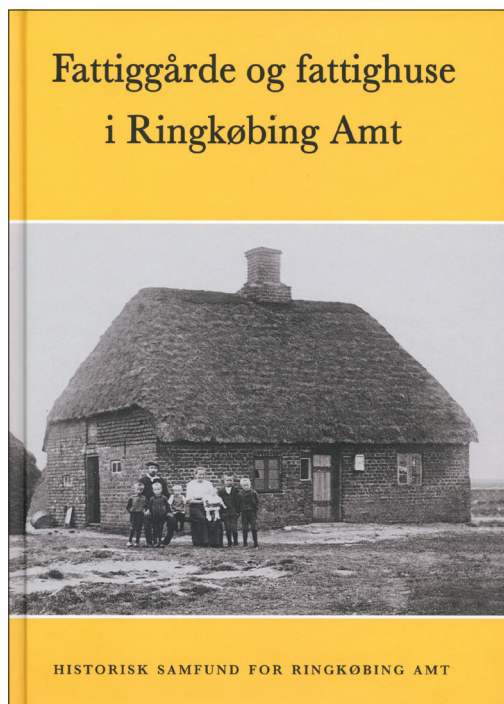
Apropos ulve

Apropos P. Storgaard Pedersens artikel om ulve i 1907-årbogen, så indledes den med følgende:

»Der findes her i Ringkøbing Amt ikke faa Stednavne, der aabenbart er dannede saaledes, fordi Flokke af Bjørn og Ulve i Oldtiden har haft Tilhold her. Navne som Bjørnkjær i Brejning og Sevel Sogne, Uljær i Velling Sogn, Ulhede i Hee og måske Ulsø i Hover, Ulbjerg i Dejbjerg og Velling, samt Sognavnet Ulfborg bærer Vidne herom«.

Jens Erik Villadsen har ansvaret for foreningens hjemmeside www.hardsyssel.org

Forsiden af »Fattiggårde og fattighuse i Ringkøbing Amt«.

Og artiklen slutter med følgende afsnit:

»Siden 1841 er der næppe truffet Ulve i vild Tilstand her i Jylland, og faa nulevende Mennesker har haft anelse om, at der saa nær op mod vor Tid har været vilde, glubende Dyr i Jylland«.

Bogen om fattiggårde og fattighuse - en julegaveidé?

I 2016 udgav Hardsyssel Historisk Samfund bogen »Fattiggårde og fattighuse i Ringkøbing Amt« i 1.000 eksemplarer. Den har i de mellemtiliggende år solgt rigtig godt, men man kan fortsat købe eksemplarer af bogen. Måske kan den for dig være en julegaveidé til familie, venner eller bekendte?

»Fattiggårde og fattighuse i Ringkøbing Amt« koster 75 kr. plus porto for medlemmer af Hardsyssel Historisk Samfund og 150 kr. plus porto for ikke-medlemmer.

Bogen kan købes ved henvendelse til kasserer i Historisk Samfund, Frode Riber, på mailadressen kasserer@historisksamfund.dk

Bogen indeholder 42 artikler fra alle dele af det gamle Ringkøbing Amt, skrevet af personer med tilknytning til især de lokalhistoriske arkiver og foreninger. Den er på 280 sider med fast bind og rigt illustreret med fotos.